

چیر وک

حیه . در نه چیه؟

* * *

عوسمان: زرنگ

« ئېبوو نواس، ئېبوو نواس .. كەنار دىجىلە دارو درەختە كانى .. گازىشۇنىك و جولانە و تۈز دۇستە كەت .. جىرييە جووكە نەغىمە مەل و بولبولە كان .. ئېبوونەواس، ئوخىي بۇدەمە عەسaran و خۇرئاواشەمەتا درىنگت .. بول بول و دۇدوو ھاتوجۈزى خوشەپستان و دۇست و دلىداران لېرىزە كەت دا، لە بەنا درەختە بالا بىرزە كان دا، لە سەر كورسى يە لاكىشى كەن، لە ناچىمن و سۈزۈزە گىاكەت دا .. ئى پېكەرە كە؟ .. چواوەندى مەن و خوشى و رابواردە! .. ئەپەتكەي دەستى، سەرجاوهەنەن و كامەرانى يە ... ئەخانىمى دۇينى پەيمانى يى دام ئىستاھەن و ئېبوونەواس كەوتۇنە پىرى. دەپىت منىش لە كاتى خۇنى دا بىگەمنى. هەر لە جىڭىاكى دۇوييەمان دا دەنىشىنەمە، لە گازىنى (گۆمۈشىن) .. بەزاتى خۇدا ئا لە و گازىشۇبى لە كەنار دىجىلەدا، كە باي شەمال بارى بە ئەگر بىجمۇ پەرچەمى دۇستە كەت دەكتات: دەكەپىتە سەرھەوازەمەس و، گىانت دەپىت بە لانى ئەزاران خوتۇوكە. تو خودا زىيانىك ئەگر بە خۇشى و رابواردەن ئى بىتە سەر، ج نىخىكى هەيدە؟ .. هېچ ئەۋە ناھىيەت بە شتى لادەكى يە و خوت ماندۇوبىكەيت. بخۇ، بخۇرە، بىنۇشە، رابۇزىرە .. زىيانەت هەر جارىيەمە دووبارە ئايىتە وە:

ئەمرى بۇ دواجىار رىگام كەوتۇمە دەورو بەرى كۈلانە كە، دىئن لەشم بۇھە بە بىزمارە كەي جاران و موڭنانىتى خانوو كە بە كېشى كەرد، ئەگەرچى وەك جارانى دى ئەمزانى ئەمە بىن هوودەيىھ، كەچى خوم بۇ راگىر نەكرا، هەنگاواي پەلم نا تا وەك نىچىرىنىكى ماندۇو گەيشتم، وەستان و رامان دوو دىمەنى نامۇ بۇون و ھەليلان سلەماندەمەوە. وىنە كە گۇراپۇو، نەك تەنبا شۇيى تاقە خانوو كە، بەلكۇو سەرانسەرى خانوو ئەمبەر ئوبەرى كەنە كەيش بى شۇيەوار بۇون، وەك مالەيدەك بەسەر چال و چۈلى دەپەزىز، ئۆزى تۈپەلە قورىكىدا ھاتىت لە گەل زەۋىيە كەدا يە ئەسان كە بۇون، چاوم ھەلخىت، زەينى لەنۇ ئەشكەتووم رەمانى سارەزۈمى دەركىشا، وىستىم ھەر ھېچ نەپىت سنۇورى ئەو كۆنە يادگارە بەزۈزمەمەوە جىايىكەمەوە. كەچى وىنە كان لىل و تەماوى بۇون، كە سەرىيىكى زىنەدەو بەنا خاما داچۇپى، رېقىك .. پاشان سۈزىك جىڭىكى گىرتەمە، دوو دلىپ فەمىسەك وىستىان زەفەر بەناو چاوم بەرن، بەلام برو سكەيمەك تەرەي كەرن، خانوو كەن، كۈلانە كە، شىۋەلۈكە كەي ئەدۇيو، باخە بەرەلاكە، شۇيەوارە نبەكەن، ھەممۇ بىرونە كۈشكەنلارى رەنگالەمى، باخاتىك گۆلە كانى دانسقەو چاۋەش بۇون. من رېسوارىكى شەكەت بۇوم، بۇ حەسانەوە لامدا. لەبەر كۈشكەنلارى سەرەتەنلەر دەرەنە پاشان ھاتە سەر يېگە يشتۇوى سووركار سەرىيەن ئەنلەپ دەرەنە پاشان ھاتە سەر جەممەرى كۈلانە كە، ھەر ئەت وت - كالى - ئى دايىكەتى. لە بەرەم كۈشكە كەي شۇين مائىكى تىدا كورىكى گەنم بەنگى تازە ھەلچۇو كە ھەر لە خۇمى ئەكرەد وەستابۇو، بىئاڭا كەوتۇونە چاوجاين و بىزە ئامازە كەرن. كە مەيان بىنى نەسلەمەنە وە شۇيە كەيان گۇزى، دېمەنە كە تەواو حەساندېبە و چونكە ھەست كەد ھەممۇ شۇيەوارە كۆنە كان بىيانلى دېتەوە.

١٩٨٤

دېمەنە كە لە چىر وکىكى درىزى تەواو نەكراو بەناوى (گەرمان بەدواي دېمەنە و نبەكاندا)

تائیستا هشت جاره و لاتانی دره و ده اگهراوم. له تامی هم سو
جوره خوشی بینکم چه شتووه... خانمه که دینی... نای ج
دهست بازیکه!... هر ظیره نی تاپرسه و من نه و جوره
نافره تانه وه کو کراس دیان گوزرم... یان روزیک، یان دوو رو لگه لیان
دهبم. وله دهستوری کون... باوی عشق و عشق بازی دورو
دریز نه ماوه. تیستا وشهی خوشی وستی مانای رابواردن. نه گمل
خوشی وستی که دا چند جاریک رابویه، تیتر پی بلی: بای بای.
ثای، ونه کانی خانمه که دینی میشکی تیک داوم:
- که مال، نهودی شانازی به ره گه و پیشیمه و نه کات، مرؤفیکی
- سه ره رز نی به!...

ده تیخودا وره نافره تیکی ره وشت نزم نم قسه زلانه له گمل دا
بکات.

نه دی بچکوله بیدی تاده من لاویه تیم زیانم له کروچه و کولانه
نه نگه بده کانی دا به سر برد... هیچ خوشی بینکم تی دا نهدی. روزه کانی
زیانم بی تام و نه گوزر و وله یک بیون. ده تیستا لم شاره گهوره بیدا به
ثاره زوی خوم ده زیم و به هم سو تاوانیکی خوم گه بشتوم. خاوونی
قهمه ره نوی و خانوو پارهی له بانق دا نوستوم... تیتر بود بینت لیزه
خوم به نامو بیانم! به ثاره زوی خوم راده بیزرم و کسی پیم نالیت چی
ده کهیت؟... له کوی و هاتویت؟... له شاریکی واگهوره دا کس به
کسمه نی به!... نازانم له پیساوی چی دا دهیت شانازی به دنی
سدمالی به کم ماهه و بکم؟... هر لبه ره نهودی خملکی نهونیم و
جنگای له دایک بونمه? خواه زانیت تیستا ماوه، یان نه ماوه؟... پازده
ساله به جیم هیشت او. به لام له گمل نهوهش دا وته کانی خانمه که
دینی بیرون هنر و هستی شلهماندووه!... ده میک به
نه بیونه واس... ده دهیت و... ده میک یادی دی به که تان
ده کهیته!... راسته نه بیونه واس شوینیکی خونه... به لام خو
چند جی نه خوشتر و گرنگیت دیووه... ج له دهه و دهه و لات وج له
شاره ش دا.

- نه هائهها... ناگات له خوت بیت، خمریک بیویت قمه ره که ده بدو
نه کسی بده بدیت!... چی بکم له دینی وه خیالم جهنجال بیووه!...
ونه کانی نافره ته که وه کو بیشت به میشکم دا نووساوه!...

له دانیشته که مان دا باسی زور شتمان کرد له دوایی دا وته: من به
ناچاری هاتو ومهنه نم شاره... زرروف و روزگار هیناومی! هرچه نده

زیانیکی تیرو نسلی تی دا به سر ده بم... به لام له گمل نهوهش دا هر
دلسم بونه شوینه لئی ده دات و، ناواتی بونه خوازم که تیای دا
لمدایک بوم و، زیانی مندانیم به سر بردووه.

پیکه نیم به وته کانی هات... پیم وت: «جا که ثیره بونه باشتره...
تیتر بیر له شونی پیشووت بونه که یته وه؟!... ده سا من نهوه بازه ساله
له و کوره دهواری رسه دا دی به که خومنام به جی هیشت وووه، هر
به خه یا لیشم دا نایهت... له چاوی دا دیبار بوبه سووکی پیکه وه تی
روانیم و، وته: «دره خت به بونه نهوزه ویه که ره گه و پیشی
تی دا دا کوتاوه... خوی راده گریت و، به ره و ناسمان همل ده چیت. نه و
مرؤفی شانازی به زویی به که و ره گه و پیشی که خویه و، نه کات
هرگیز سه ره رز نی به!».

نه و تیرو تو انجهی تو وری کردم... خمریک بوم به ناشی برینی
و هلامی بدهمه وه. به لام داوای لئی بوردنی لئی کردم: «بم بوره، نه و
ونه یه پهندیکه هم سو که س دهی زانیت... نه شم زانی تووا پیت ناخوش
دهیت... ببوره...».

- له دینی وه میشکم و روزاوه!... تو بیت هستی نه و نافره ته
ره وشت نزمه له هستی من بدرز تیت؟!... روز چاکه... نه واله
کانی خوی دا گهیشم گازینوی (گومی شین)... ناخو ژنه که
هانیت؟!...»

- به لی کاکی خاونه گازینو، منم (که مال)

- بیوووه، نه و خانمهی جوینی له گه ل دا بیو... که میک لمه و پیش
داوای کرد نم نامه بیت بدینی و، خوی روزشت.

- دهیت نم نامه بیهی چی بیت؟!... ده بواهه نه مرؤفیت پیکمه
بوویانیه، با تیرم لئی بخواردایه!»

- سوپاست ده کم... نامه کم بد هری... نه رکت کننا.
«بزانین خاتونون له نامه که دا چی دلیت؟»

«... نامه بیت پیمه بیزی پیاوینکی خاونه بیرو و باوه نزم... بونیه له
تیستا به دواوه: بای بای!»

- نای لهم زنه مه کربازه... له دینی و چی بی کردم! ده لی له داخ دا
هزار جنیوی بونه تیرم... نه نه... ملی بیزی بونه کج بکه!»

* * *

تیتنی:

نم چیر و کم له سالی (۱۹۸۸) دا نووسیو.